

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453. d. k. sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeüött pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny felvétetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

Az elkésteknek teljes számu példányokkal szolgálhat még a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország, (kinevezések, és előléptetések; István cs. kir. főg. és kir. helytartó válasza a' m. k. kincstárhoz. A' tiszavölgy rendezése iránt Paleocapa mérnök ur véleménye II.; Viszonváltás T. J. urnak; nyilatkozás; igazítás Budapesti napló. Törvényhatóságok: Nógrádmegye közgyűlése; jász-kun kerületi gyász. Intézetek: mütét a' kénégyenvel a' gyermekkorházban.)

Külföld. Spanyolország, Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország, Törökország; elegyhírek.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ócs. 's ap. kir. Főlsége Bajza Áth József-t Torontálmegye táblabíróját „kir. tanácsos” czímmel díszesíteni legkegy. méltóztatott. Továbbá

Ócs. 's ap. kir. Főlsége Boor Károly bölesészettanár és gyógyszerész-mesternek kegy. megengedni méltóztatott, hogy a' jenai Ásványudomány- és földisme-, nemkülönben a' pfälzi gyógyszerész- és műtani társulattól nyert tagtársi okleveleket elfogadhasssa.

Gammel József, magyar kir. udv. kamrai számvevő tiszt ugyanazon k. udv. kamrai számvevőszékénél irattárnok és kiadónál lón érdemesítve.

VÁLASZA fenséges István főherczegnek a' magyar kir. udv. kincstár által hozzá intézett részvétlanusító iratra. „Tekintetes magyar kir. udv. kincstár! Midőn ócs. kir. felsége legmagasb kegyelméből Magyarországhban kir. helytartóvá nevezetve, ezen szintolly nehéz mint dicső pályára lépek, világosan áll előttem feladásom nagyszerűsége's érzem tökéletesen azon szent kötelesség súlyát, melly-nél fogva kitelhetőleg megfelelni tartozom a' legjobb fejedelem bizalmának 's kielégíteni azon, több oldalról már is nyilvánított várakozást, mellyet kegyelmes kinevezésemhez számosan köthetni vélnek. — 'S ezen kötelesség érzében egy az, mit esdve kérek a' Mindenhatótól: hogy a' milly tiszta szándék 's férfias akarat hevíti keblemet, annyi erővel is áldjon meg; hogy míg hivatásom tart, biztosan haladhaszak azon pályán, mellyet boldogult atyám ötven nehéz éven át oly fényesen járt, 's mellyen őt osztatlan bizodalom 's a' honfiak hú ragaszkodása kísérte sirjáig. — 'S miután jól tudom, miszerint azon lelkesítő bizalomértis, mellyet e' tekintetes magy. kir. udv. kincstár f. évi Boldogaszszonyhó 27-kén kelt becses üdvözlő levelében irántam kifejezni sziveskedett, leginkább boldogult atyám szent emlékének tartozom: ezen tekintetes m. k. udv. kincstárnak, mellynek tagjai hűséges ragaszkodásukat 's — ha kell — tapasztalat-érlelte tanácsukat, mint bizton hiszem, megvonni tőlem sem fogják, olly ohajtással mondok ezennel szives köszönetet: hogy azon bizalmi kincset, mellyet most legnagyobb rész a' Dicsőült iránti kegyelet gyűjt számomra, saját törekvésimnek mindenkor esonkítlanul megtartani sikerüljön. Egyébiránt állandó különös hajlandósággal maradok e' tekintetes magyar kir. udv. kincstárnak Bécs, Bajtéló hava 3án 1847, legszívesb jóakarója István m. k., k. helytartó.”

A' Tiszavölgy - rendezés iránt Paleocapa mérnök ur véleménye.

H) Miután szerzőnek a' Tiszavölgy rendezésére vonatkozó általános nézeteit futólag 's fővonalmakban megismértettük, egy lépéssel tovább mehetünk.

Szerzőnek Hdik cikkelye, melly a' Tisza medrének szabályoztatására egyetemes javaslatokat tartalmaz, két fő részre oszlik. Egyike a' folyónak folytonos töltések közé vételéről, másika az átvágásokról szól. Nézzük őket egyenkint.

Mult cikkünkben előadott elvek nyomán, miket szerző az igazítandó folyam, a' legközelebb czél 's a' körülmények természetéből vont le magának szabályozás alapjául, a' folyónak Tisza-Ujlaktól kezdve torkolatáig való folytonos töltésezzése állitattik föl. A' folytonos töltésezzés egy folytonos rendszer foga alkotni, csatlakozva helyenkint olly magas partföldre, mellyek a' magas vizeket felfogják. E' rendszer természetesen a' folyónak mind két partján követendő. — Ezen javaslatnak előnyös oldala, az elvi czélzerűségeen kívül, annak gazdaságos létében sarkallik főleg; mert mindenki előtt világosan áll, mennyivel kevésb költséggel járandhat ollyatén töltésezzés, melly kitünő figyelemmel — a' magas partföldre — vezetettik,

ellenében egy olly alakilag kétségekívül rendesebbnek, melly az egyszerűség kedviért, szoros szabályilag vitetnék, nem tekintve mélységet, mocsárt, hegyen völgyön keresztül.

Olly folyók torkolatánál, mellyek nem birnak annyi partméllységgel, miszerint a' Tiszának visszatorlását felfogni képesek volnának, a' töltésezzés e' torkolatok körül a' visszatorlás pontjáig terjesztendő ki. A' mellékfolyók továbbbi töltésezzése természetesen az illető partbirtokosakat illetvén. Azon folyók pedig, mellyek már netán töltésekkel ellátatták, töltéseikkél fogva csatolandók a' tiszai, felállítandó töltésekhez.

A' töltések folyótól távolságára nézve szerző ismét igen nagy alaposággal szól. Szerinte ugyanis annyira helyzendők azok a' folyónak eleven folyásától, miszerint a' víz-áradásoknak elegendő völgytér maradjon 's a' töltések is biztosítottanak a' szaggatás veszélye ellen. Örömet alárjuk ez ovatos 's mondhatjuk egyedül biztos eljárás, mert csupán általa érhetni tökéletesen czél. E' javaslatban mi azon okos megalkuvási elvet látjuk felállitva, melly szerint a' folyónak meghagyatik, mi a' folyóé 's mit tőle biztosan elvenni amugy sem volna lehető 's mire vizeinek szüksége van; de a' töltések is biztosítottak így, mert ekkép nem lenendek az elcsúszás, az élő folyam torkába helyezve; végre a' tetemes munkával 's nagy költségekkel megmenített földtér is egyedül így helyzetetik lehető legnagyobb biztonságba.

Az ekkép helyzendő töltéseknek az előszámlált előnyösségen kívül szerző következő hasznokat tulajdonit még: u. m.

a) Illy módon a' vízárnak elég tágas völgytér marad; mi által el lesz kerülve az alsóbb részek veszélyeztetése, melly őket fenyegetné, ha a' kanyarok átvágásával szűk töltésezzés csatoltatnék össze.

b) Így nem lesz szükség a' töltések tetejét nagyon magasra emelni, mi ellenkező esetben elkerülhetetlen volna.

c) A' töltések illy módon rövidebbre fognak nyulni, mint amugy, közel helyezve a' folyam partjához; melly esetben a' folyó csavargó menetelét kellene követniök.

d) Ekkép a' hullámok csapdosásai is kevésbé lesznek a' töltésekre nézve kártékonyak. Hol pedig nagyobb hullámzásnak való kitétel foglalna helyet, ott előültetvények által kell a' töltéseket védelmezni, a' nélkül, hogy ez ültetvények egészen a' töltések tövére vagy lejtjére helyzetnének, miknek könnyű átláthatás okáért, mindig szabadon szükség hagyatniök. —

A' javasolt töltés-rendszer, mikép előadottakból láthatni, nem kíván, sem nem enged valamely határozott rendes távolságot; annak véghatára nem más, mint azon földtér, mellyen 's meddig a' folyó kanyarulatai uralkodnak. — Szabályul tarthatók még is a' rendszer legkisebb változtatása nélkül, következő nézetek:

a) Hol valamely helység olly közel esik a' folyó vízmosta partjához, hogy a' töltés távoli vonala szerint a' helység kiöntéseknek kitéve hagyatnék; ott helyes lesz a' töltést a' helység védelme tekintetéből, közte 's a' vízmosta partok között vezetni; ekkor azonban a' másik parton — ha csak valamely körülmények nem gátolják — ugyanannyival távolabb helyzendő a' töltés, a' folyónak vízmosta medrétől. Ez egyébiránt nagyobb érdekű helységekre, nem pedig egyes házak 's épületekre értendő.

b) A' hol fölemelkedések, földhátak kinálkoznak, a' töltéseket ezekkel kapcsolatba kell ejteni.

c) Hol a' Tiszának egyik felén a' magasb földtér távolságtelenül teszi a' töltésezzést, ott az ellenkező részen a' töltésezzés valamivel tovább vitessék.

d) Ellenben ha a' kellő távolságra kitűzött töltés valamely megrögzött mocsáros földtérre esnék, ott jobb alapelnyerhetés végett a' megfelelő vonalon lehet valamivel közelebb menni a' parthoz, hogy az igen nehéz munka elkerültesék 's hogy a' töltés roz alapra ne fektetessék valami módon.

e) Olly helyeken, hol a' partok természetes magassága miatt, vagy ott, hol a' töltéseket közelebb kelle a' partokhoz helyezni, a' vízár medre tetemesen megszorul, mi miatt az a' folyó fenebbi részére és nagyobb magasságra emeltethetik, ott a' töltések valamivel magasbra építtesenek; a' tökéletes megszorulás pontján pedig, az ismértes

vizmérési szabályok szerint szükség a' kellő magasságot kiszámítani.

f) Hol a' töltések erdőségeken mennek keresztül, ott azon hely, hova építetni fognak, kellőleg tisztítottassék ki. Ezenkívül a' töltés is szabadon tartandó jobbról balról több öltre.

Áttér ezek után szerző azon két ellenvetés czáfolatára, mik a' távoli töltésezzésre vonatkozólag szoktak felhozatni. Ez ellenvetések egyike az: hogy a' távoli töltésezzés által sok föld áldoztatik föl; másodika: hogy nagyon eltávozza a' partoktól alacsonyabb, azaz, kevésbbé feliszapolt földre helyzetetnek a' töltések; minek következtében magasbra kell építetniök. — Az első ekkép czáfolja meg. Először is megemlíti, miszerint a' Tiszának roppant árvízvidéke — Vársárhelyi mérései szerint — 125 m. föld; miből egy hiszi, hogy ha néhány m. föld, a' többinek annál biztossabb megnyerhetése végett, feláldoztatik, csak az történi, mit a' józan ész, az okosság javul; továbbá felhozza, miszerint az egymástól 500 — 800 ölnyi távolságra helyzett töltések köze sem megyen haszonvehetlenségbe; mert a' közötté fekvő magasabb térek azontul is szintugy használtathatnak, mikép jelenleg használtatnak; az alantabb fekvő területek ellenben minden áradással följobb meg feljebb emeltetnek a' Tisza vízének szokásos iszapoltatása által. A' második ellenvetésre vonatkozólag ellenben emlékeztet szerző, miszerint ne felejtendők: hogy ha távolabb vonalokra épített töltések a' földszin mélyedése, úgy a' folyóhoz közel építettek meg az itten magasbra emelkedő víztörődés miatt tartandók magasbra.

Részünkről ezekhez csak azt adjuk: miszerint mi igen is osztozunk szerzőnek ezen nézeteiben is; mert előtünk többet nyom az eljárási biztosság, néhány ezer hold földnél; mit pedig csak akkor érhetni el, ha a' töltések, mikép szerző javasolja, kellő távolságra építettek a' folyamnak élő sodrától. — Azután 10 — 12 m. föld 125-nek ellenében egy hiszszük nem olly mennyiség, melly soknak nevezethetnék; pedig ennél többre aligha menend a' kívánt ártidék!... Fösvénykedni ott, hol a' fösvénykedés az egész sikert kockára teheti, jól számítani tud nem szokott. Igen is nagy igazat mond szerző következő szavai-ban: „S mindig sürgetem a' folytonos és távoli töltésezzést, mélyen meg levén győződve a' felől, hogy a' rendszernek valódi és közvetlen haszna e' ponton épül. 'S azt hiszem, hogy ha ellenben azon rendszer követetnék, miszerint a' töltések az eleven partok szélén vagy azoktól csak kevés távolsághban vitetnének, a' kanyarok csavargását követve, a' mint, úgy látszik, eleinte szándékban volt és sokaktól ohajtatott: akkor nagyon sokat kívánván megmenteni, utóljára semmi sem volna megmentve; 's a' vidék a' töltés-fenntartás meggyőzhetlen bajaival lenne terhelve, mind a' mellett, hogy a' szünteleni áttörések veszélyének kitéve hagyatnék... Arany szavak! ajánljuk figyelmükbe az illetőknek. —

Ezekután szerző a' töltések mértékeiről szól. A' magasságra nézve azt javasolja, miszerint legalább 1 1/2 láb-bal magasabbra építtesenek a' legnagyobb árvizek színénél. Ez nem sok; úgy hiszszük, nem is kevés. Ez uraim! a' biztosság díja; 's mint illyen, természetesen el nem kerülhető; ha csak a' biztosságot nem akarjuk kockáztatni. Előadja ugyanitt véleményét, a' töltéseknek különböző helyekre alkalmazott magassága iránt.

Szól ezután a' töltések kereszt-szelvényeiről. Tetőszélesség minimumál magasabb helyeken 9 lábat, általában pedig, hol hosszabb vonalakban formaszertinti töltések vannak, 12 lábat vesz. Ezen mértékeket, mi 3 lábbal megszeretnék toldani, természetesen akkor, ha tőlünk függne. Lenne tehát szerintünk a' töltés tetőszélességének legkeveshje 12, legtöbbje 15 láb.

Ellenben az oldalrészsüre nézve egyetértünk szerzővel, midőn a' mezőfelől oldalnak 1:1 lejtést kevesel, mennyire t. i. mások által javasoltatott. Szerző ez arányt 1 1/2:1-re igazítja, sőt javasolja, hogy 2:1 lejtésre vitessék és patkával erősítették meg ott, hol t. i. könnyű föld miatt az átszivárgástól lehet tartani.

A' töltések anyagára megjegyzi: miszerint a' tiszta homok teljesen mellőztessék; a' töltés alapja jól kitisztítottassék; a' földhez vegyült gyp, galyak vagy forgácsok és

nyáre ndei
emunkálás
vány foly-
g, városok
enyelő szám-
mint tarto-
ég egy uri
rezegei, to-
ykori német
k rendesen
ég bőveb-

gtonban bi-
önthetni; e-
olcsósága a'
ag ugyan-
A' feltaláló
b évben egy

ésében sza-
s szóbelisé-
bizottsági ja-
visszavette-
ság jótékony

1847.

zvéttüket ama-
ot, a' hajlék-
ezdve egyleti
pót pénztár-
ent a' táncze-
esti nőegy-

abb árverés
z.
ók, a' feljebb
10 órára a'
kamatos bá-
ítendő érté-
ányokkal el-
vatnak meg-
il, igazgatói
kor megte-
árak 's bá-
lesznek le-
ruár 3dikán
1—3

szu — 30kr.
1 —
3 ft. —
5 ft. —
10 ft. —
forint.

g, hogy tudó-
méltóztatná-
dig a' fűská-
nával jól el-
bbra vitetvén
a' törzsökök
nybe csinál-
egbiztosabb,
ának. Minden
ült kötetért,
fizettetik 30
—6 for. e. p.
vő rendelke-
águkban levő
nak Soprony-
skedő urnak,
tessenek bér-

zenkre. 3—3

észrevétel
li árlejtésen
módon elfo-
li árcsökken-
andók és en-
iek előtt fel-
ben, hogy a'
t tiszti órák-
z árlejtés e-

igazgatóság 1—3

kavicsok abból kiválasztassanak; a' töltés szelvénye vékony rétegekben készítsék, sulykoltassék; az erős agyagos föld elapróztassék 's lejtője fümaggal vetessék be; a' távolabbról hordani kellő föld lovak vagy ökrök által talyigákban hordassék föl; hogy így a' töltés ezáltal is jól megtiporassék 'stb.

Végre megemlíti szerző, miszerint nagy töltésrendszer nem állhat fen jó rendszabályok 's folytonos és munkás felügyelés nélkül. Ezt különösen jó lesz megjegyezni nálunk, hol általában nem sokat szoktunk törődni a' létesített dolgokkal; jó lesz megjegyezni nekünk igen, kiknél a' fenartás legkevesb gondot szokott adni. Kell pedig szerző szerint vigyázni arra, hogy a' töltéseken fák vagy eleven sövények ne növesztessenek,*) árkok ne ásattassanak közel hozzá vagy épen tövében; házak és más építmények ne építtessenek 30—40 ölnyi távolságnál közelebb hozzá. Szintugy megtiltandó a' szántás a' töltés tövétől 10—15 ölnyi meszsiségre. Gátolandó az emberek általi átjárás, az állatok általi letiprás, legeltetés 'stb.—Végre egy jó örököségi rendszer létesítendő, mellynél fogva az örök árvízkor éjjel nappal vigyázzanak a' töltésekre, főképp azon vonalokon, hol azok magasbak, 's megvédelvésük érdekeseb.

Mielőtt szerző töltésekről értekezését berekeszti, azon kedvező körülményt említi meg, miszerint a' tiszai töltéseknek a' l t a l á b a n 8—9 lábnyinál nem szükség magasabbnak lenniök; mi természetesen nagy előny.

Vég szavai pedig e' tárgyról következők: „ismételve megjegyzem (ohajtván, hogy jól megértse az, ki a' töltések kitézésére megbizva lesz) miszerint az általam javasolt töltéseknek nem kell, 's nem is lehet azon czélok, hogy a' folyót kormányozzák. E' folyás az eleven partok magassága által kormányoztatik 's azokra viszahat. A' töltések nem egyebek, mint a' kiöntések ellen vetett gátak; olyképp szabályoztatva, hogy könnyebben lehessen építtetniök, több biztosítást nyujtsanak, kevesebb bajjal és költséggel tartathassanak fen 's mentsek meg 's lehető legjobb módon egyeztessék össze a' szomszéd vagy alsó vidék érdekeit. A' töltések tökéletességre viszik azt, mit a' természet már sok helyen 's hosszu vonalokban tett, olly magas földeket helyezvén kisebb nagyobb közelségben a' Tisza medréhez, mellyek a' kiöntéseket megakadályozzák.

Ezeket mondja szerző a' töltésekről. Mi jól esik a' tiszta, a' világos, a' dolgok természetéből fakadó felfogás, mi szerzőnek annyira sajátja, hogy az minden gondolatát, javaslatát 's nézetét átlengi. Nézzük már most az átvágások iránt miképp vélekedik.

Előre bocsátván azt, miszerint szerző a' Tiszaszabályozás czéljából indulva, t ö l t é s e k b e n e r e s f ő l e g i r t a' fenforgó bajokra nézve, az átvágásokat ellenben csak mint e' rendszernek kiegészítő de alárendelt eszközeit tekinti; kövessük őt figyelemmel az általa is szükségesekül ismert átvágások kijelölésében.

Előadott elveinek nyomán lemond szerző minden rendszerileg teendő átvágásokról Váritól Dadáig; a' nélkül természetesen, hogy kirekesztené azt, miszerint ezen vonalnak valamelyik pontján, merőn helybeli érdekekből 's fontos okoknál fogva kívánt átmetszések az illetők által létesíthetessenek. Beegyezik ebbe annál inkább is, miután átvágások megtörténhetők minden folyónál, akármitéle annak vízrendszere és azon elv, melly szerint szabályoztatott. Az ekkép végrehajtandó átvágások azonban csupán helybeli munkák, nem pedig az egész szabályozási rendszer kiegészítő-részei.

Első átvágás, mellyet szerző mellőzhetlenül megteendőnek vall, a' dob-szederkényi. Ezen átvágás nagyszerű; hossza 9 ezer ölet tesz 's mint szerző mondja, helyettese 58 apró átvágásnak, mellynek hossza egyetemben 38,250 ölnyi. Mind a' mellett tehát hogy nagyszerű, még is csak 1/4 ed rész munkába fog kerülni. Ezen nagy átvágásra szerző különös nyomatékot helyez. — Okait erre nézve körülbelül következőkben adja elő. u. m.

a) Ez átvágás által a' szükséges töltések e' vonalon hasonlíthatlanul kevesebbe fognak kerülni, miután a' Tisza mostani vagy is kanyaros folyása mentében épen sok nagyobbszerű mélyedés van, mellyek természetesen ekkép a' legelőnyösebb módon kikerültenek 's e' mellett hosszúságra nézve is tetemes lesz a' különbség, miképp az olvasó feljebb számból világosan láthatja; végre jutányosabb lesz az átvágás baloldalán a' töltésésés már csak azért is, miután a' belőle kiásandó földtömeg egy uttal a' töltés felépítésére fordíthatatik.

b) Ez átvágás által egy nevezetesen hibás rendeltensége javíttatik meg a' vizesésnek, melly e' vidéken a' szomszéd vidékhez képest kiténőleg csekély.

c) Így mentesíttetnék a' folyó a' Sajónak káros behatásától.

*) A' fa gyököt ereszt, és ha kivesz, gyöke elrohad 's csatornákat hagy maga után. Ezért nem szabad töltésekre fát ültetni.

d) Megszüntetik a' Tisza mostani folyásának a' Sajó helytelen torkolatától eredő akadályoztatása; neveltetik a' folyónak e' helyeni igen csekély esése 's a' folyás is egyenes irányban vezetettvén: a' vízár tetemesen lejjebb szálland, minek következtében kevesbülni fognak a' kiöntések által okoztatni szokott károk is 'stb.

e) Végre ezen átvágás végrehajtása nyomán, lehető lesz a' Bodrog Tiszába ömlésének meghosszabbítását is eszközölni.

Ezen nagyszerű átvágásnak kijelölése után előszámlálja szerző azon többi átvágást, mellyeket eddig kifejtett 's általunk ismértetett elvei nyomán, szinte mint az egész szabályozási rendszer mellőzhetlen 's kiegészítő részeiül tekintvén, az egésznek érdekéből 's az egyetemes társaság ereje nyomán tart végrehajtandóknak. Illyeket számlra nézve 15öt sorol el, miknek azonban névszerinti előszámlálásával ugy hiszszük adósak is maradhatunk.

Munkájának következő egyik fejezetében szerző azon viszonyról szól, melly a' Tisza és a' beléje szakadó mellékfolyók közt fenforog; másbakban a' mellékfolyók szabályoztatásáról, a' mezők lecsapoltatása körüli viszonyokról; továbbá tárgyalja a' munkálatok rendsorát, kitézi a' legelőbb megkezdendő munkákat 's végül két toldalékban részletesben magyaráz munkája folyamában előadott némelly egyes dolgokat; p. o. a' Dob-Szederkény környékén létesítendő átvágásokat 'stb.

Mindezekről azonban ismértetést majd csak egy következő cikkünk hozand.

K o r i z m i e s L. VISZONVÁLASZ t. t. TÖRÖK JÁNOS urnak (a' keszthelyi Georgicon 's óvári intézet ügyében. (Folyt.)

A' Vira. Igen különösnek látszott előttem T. urnak azon mondása, melly szerint a' szókehalmi intézet sem egyikkel sem másikkal versenyezni nem fog, nem akar. Ha T. ur azt adta volna okul, hogy mi parányi árnyékok hanyatlóban vagyunk, érteném, mert Szókehalmon—hogy T. ur által felvett képesszolásban fejezzem ki magamat—csakugyan kelet van 's delet várnak, ez tagadhatlan. Mi pedig hanyatlók—meglehet hogy a' kód miatt a' delet észre sem vevők—alkonyatra vagyunk kárhozhatva. Következőleg az ifju erőtelj hős az elaggott vénnel mérközni a' lacsonyságnak tarthatná. Ámde T. ur másokat hozott fel, mert u. m. az kiválólag majoros és kisebb önálló gazdák képezésére van szánva 's a' nemes vetelkedésnek nem volna e' hát helye eredménye? Ha az ő korból a' görögök, az újból az angolok versenyzése nem volna is előttnik ismértetes, legalább a' mit Széchenyi István gr. mondott, tett 's eredményezett, tudunk kell 's akkor illyen szavak senki szájába se illenek kevesebbé, mint a' m. g. egyesület titoknokakéba, ha tiszta magyar vér buzog és szive hona javáért dobog. Hát ha én tagadom, hogy T. ur intézete olly kiválólag os? ez kissé tán furesának tetszik T. ur előtt azon igen egyszerű oknál fogva, mivel a' Georgicon voltaképen nem ismeri. Itt is van ám majoros gazdákat képező intézet, de a' mellyről sem saját tapasztalása, sem sugóinak valamelyike, kik tán mindennel inkább törődtek, mint azzal mivel kellett volna, nem tudattak semmit. Az intézet ezen része különös kegyence volt mind bold. gr. Györgynek, mind b. gr. Lászlónak, 's noha kivételképp engedett mindenik ezek közt helyet idegeneknek is, mégis folyást csak privatuma maradt a' m. grófi háznak, nem ugy mint a' gazdatiszteket képező része, melly a' közönségnek megnyitott, a' mint a' fő épület elkészült, mind a' mellett nagy számmal szélyedtek el az ország távol vidékeire is többen, kik minő becsben legyenek—önként érthető ezekről is, hogy az érdemesek—elég legyen emlitenem egy nem régen történt esetet. Hivatalos utam közben találkoztam egy igen értelmes földbirtokossal, ki csak majoros gazdát elége. Alig váltánk egymással néhány szót, midőn uj ismerősöm e' szavakra fakad: m e n n y i r e ö r ü l ö k , h o g y e g y a' G e o r g i c o n b a n k é p z e t t m a j o r o s g a z d á r a s z e r t t e h e t t e m ! — — —

Tervileg ezekre nézve is azt lehetne mondani, a' mit T. ur a' szókehalmiakról előre mondott. Én azonban nem mondom azt, mert ha tanulványaik ugyanazok is, mik a' tisztnövédeké, mégis igen nagy a' különbség mind az oktatásra, mind az eredményre nézve. Ezeké tudományos 's inkább okszerű, amazoké inkább aphoristicus és népszerű ide értvén azt, hogy ezek tanulványai az első elemeknél, az ember, a' keresztény 's a' polgár kellékeinél kezdődnek, mi a' leendő tisztnövédekéknél nem talál helyet, mivel ezeknél már a' miveltségnek legalább ezen foka feltételeztetik, annál fogva hogy fenálló szabályok szerint még külsőnek sem vétetik be, ki az ugynevezett humaniorákat még nem végezte el. Ha tán azt gondolja T. ur, hogy a' nagyobb gazdasághoz szokott, kisebb 's önálló gazdaság-kezelésre nem képes, akkor már—én tovább vitába nem bocsátkozom, maga lássa, mint értelmezi a' kiválólagost. Csak azt kérdem még: lehet e' intézetünk iránya különböző, ha a' mód 's eszközök különbözők is? 's lehet e' a' vetelkedésről már

előre józanon lemondani egy kis lenézés, egy kis megvetés 's egy kis góg gyanuja nélkül még saját szándokunk, sőt kimondott szavunk ellen is, ha szívünk a' közjóért dobog? T. ur válaszat szivesen elvárom. Többi pontjait ezen cikknek már alkalmilag érintettem.

A' VIII. Igen eltalálta T. ur e' cikk első felét, nem ugy az utolsó; mert biz én egy pillanatig sem felejtkezhettem meg magamról, midőn egy pillanatig sem gondoltam magammal, hanem csak a' méltatlanul megtámadott honi intézetekkel, különösen pedig az engem közelebb érdekő Georgiconnal. Ha magammal törődtem volna, ugy meg kellett volna gondolnom, hogy darázs-fészekbe nyulandok, de e' miatt nem kelle aggodnom, mert jól ismerem a' darázsokat, 's tőlök bizony legkevesebbet sem rettegek. Azonban, hogy a' fényes mult felmenthesse a' gáncstól, vagy az idős kor leczkzésre lenézésre vagy sértésre feljogosítson akárkit is, az még eszembe sem jutott. Hagyjuk hát a' fényes kort, meg a' gáncsokat még egy kevesse későbbre, midőn majd adatokkal szolgálhatok, addig csak azt kérdem: ki kezdte a' gáncsolást? ki a' sértegetést? 's a' kezdőt ki jogosította arra fel? A' leczkzést mi illeti, ha T. ur szavaimban leczkét látott, örülnék, ha szenvedélye jeleit nem mutatná. Én, lássa korosabb létemre sem szégyenlek tanulni nálamnál fiatalabttól is, 's ba T. ur jól meg tudna leczkzni, meg is köszönném, csak parlamentarai modorban neme. A' lenézést illetőleg bátor vagyok kérdezni: vajjon emeletből történik e' az, vagy földszintről? 's a' fővárosiak nézik e' le a' falusiakat vagy megfordítva? Egyebet e' pontra mondan most nem akarok.

A' VIII. T. ur megmondja végre, mi volt fő czélja a' keszthelyi és óvári intézetek hiányosságainak megemlítésénél, miután megmondotta szándokát (II.) hogy az csak ösztönébresztés volt. Kár volt ezzel fárastani magát, reám nézve legalább. Megmondottam én azt már tavall ezen szavakkal: (T. ur a' Georgicon) parányi árnyékká tenni ügyekszik, holott azt akarná, hogy ne is léteznék, vagy ha már létezik, minden fényét az egyesületi titoknok urtól kölesönözze. Ezt válaszában ugy bebizonyította, még mielőtt főczélját kimondotta volna, hogy jobban nem is kívánhatni. De mondja meg hát: micsoda hiányosságait említtette meg a' Georgiconnak? egyet sem; hanem egész általánosságban mondotta ki: parányi árnyék! 's azzal punctum. Ha a' hiányok felföldözése valami jóra vezethet, mondja ki férfias egyenességgel; mutasson utat javulásra, mint nevelőhez illő, illedelmes modorban, habár nem is igen parlamentarai, 's mindenkit hálára fog lekötelezni, kivált ha egyesek hiányait az egészre nem fogja. Akkor nem lesz szükség senkit kölcsönös becsülés érdekében higgadt modorért 's illő kiméletességért kérnie. Az önként is megjó az ohajtott eredménynyel együtt. Ellenkezőleg a' természet örök törvénye szerint a' rossz hatás rossz visszahatást szül, 's épen ellenkezőjét állítja eredményül elő annak, a' mit eléggé át nem gondolt módon eszközölni szándoklott. Példát nem kell felhoznom, a' m. gazd. egyesület zászlója alá miért nem sereglett minden elszórt erő össze 's intézeteink miért nem közeledtek egymáshoz? könnyen megfelfejtheti. A' tulbuzgó, de mindent átgondolni nem tudó ügybarát millyen legyen a' társas életben, megmondotta már századunk legkitünőbb férfja: un ami maladroite est plus dangereux qu'un ennemi. Keszthely, jan. 15kén 1847. G e r i e s P á l m. k. georgiconi archon.

Viszönválaszom a' már befejeztem, midőn folyó évi M. Gazda négy első száma kezembhez jött. Az elsőben mindjárt igen érdekes cikkre találtam, mellynek felirása imez: mi a' gazdák képező intézetek feladása? Az eszme, ha nem is új, de igen korszerű 's mostani viszonyink közt kivált nemcsak hasznos, hanem szükséges is. Boldogult gróf Festetics György igyekezett is azt valósitani, ha nem sikerült is minden ágra nézve szakemberre szert tenni. Azonban igen kár, hogy e' szép cikk első 's nagyobb fele csak bevezetésül szolgál arra, hogy hazánk mostani gazdák képező intézeteiről parlamentarai illedelemmel szólni lehessen. — A' ki hajdútól, bérésztől, meg a' tanulatlan szántóvetőtől többet tud tanulni, mint a' szakértőtől; ki mulattatottabb mezőre kártyajátékra 's kicsepangásokra lép inkább, mintsem tiz hónapig szögötréssel kizoztatná magát 's ennyi idő alatt még az ekét sem tudta megismerni, holott, mint maga a' többes számban szóló névtelen szerző megjegyzi, hogy a' magán-szorgalom, még a' legrosszszabb intézet hiányait is nagy részben pótolni képes 'sat. kimondotta magára az itéletet, csak azt esudálom, hogy a' tudós titoknok és szerkesztő ur azon lapokba, mellyek annyi sok jónak, szépnek, hasznosnak és szükségesnek közlönyei, ollyan firkát vesz fel, mellyek lapjai becsét nem hogy emelnék, hanem csökkentik.

Van elég tárgy azon tág mezőn, mely az olvasó közönségre érdekes lehet, de hiányban úgy látszik T. ur maga sem tud bőrből megférti; pedig az vajmi rosz dolog! a mint tán saját tapasztalásából maga megjegyzi T. ur, a tavali m. Gazda 17dik száma 288dik lapján. Azonban még is azon vigasztalása lehet, hogy minden honi gazdaképező intézeteket lehetőleg legyalázza, mintha azok utjában állottak volna s ezen vigasztalást senki sem fogja irigyelni. Én pedig arra vagyok bátor kérni, hogy illy haszontalan sőt káros kihívásoktól kiméljen meg, szemelött tartván azon eszmét, mely az egyesület létre hozta s azon helyzetet, melyben T. ur, a nagyérdemű egyesületnek főorganuma. Többel tartozunk közhazánkknak, hogy sem időnkét s erőnkét illy küzdelemre felelőjük. Mi engem illet, valamint nem örömet emeltem harczra tollat, úgy örömet letezem, azt hasonló okból soha fel sem veendő, hacsak hasonló méltatlankodás — mit bizony soha tűrni nem fogok — arra ismét nem kényszerítend. **G e r i c s P á l.**

NYILATKOZÁS. Közrebocsátott dohány-s dinnye-termesztésről szóló munkáim következtében, évről évre minden oldalról, dohány- s dinnyemagvak küldésére szollítottam fel. A mint ezen mindinkább ébredő természetesi szenvedelem egy oldalról örvendest előttem, úgy másról nem esekély zavarba hoz, mert egyesnek egy ország kívánóságait kielégíteni lehetetlen. Azért már egyszer a Magyar Gazdában kihirdettem, mikép a kedvelők ez iránt nem nálam hanem a magyar gazdasági egyesületi irodában (Üllői ut gróf Károlyi ház) kérdézősködjenek, hova én minden öszkor legjobb dohány- és dinnye-fajaimból annyi magot szoktam átküldeni, a mennyit csak gyűjtöhetnek s nélkülözöm lehetséges. Leopoldi vásárkor nov. 15kén már ott találhatók s kis mennyiségben ingyen osztatik szét. Hanem persze jókor kell kopogni, mert biz elkapkodják azt. Nálam nem marad felesleges.

Szolgáljon ez uttal feleletül mind azon dohány- és dinnyetermesztő társaságoknak is, kik engem e tekintetben legujjabban becses levelekkel megtisztelték. Pest febr. 15kén 1847. Szontagh Gusztáv.

Igazítás. Folyó évi 9dik számunk irányezikkében (harmadik hasáb 21 és 23d. sor) azon fejedelmek közt, kik az álló seregek számát szaporíták, XII. Lajos és III. Fridrik nevezetnek, a helyett: XIV. Lajos és III. Fridrik.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Ama nem régiben közölt Euláliafele kalandunknak, melynek egy történetét tanukkal is készek vagyunk behozni, egy fia tal barátunktól következő másolatát hallottuk: Lón pedig, hogy egy valaki, kit mi egyszerűen (minthogy rá is szolgált) X urnak fogunk titulálni, a nemzeti színházban egy pár fekete szemnek sugáritól szörnyen megrészegülvén, miután e szemek bájos tulajdonságához férkezhetni semmi utat és módot nem talált, idézett barátunkat fogja körül, kérve kérvén: hogy könyörű jön szíve semmi s mutassa be ama mennyi hölgy-nél, kivel említett barátunkat néha egy pár szót váltani láta. A mi barátunk, nagy tisztelője levén az illetén érzelmeknek és elmozdítója minden ismerkedési törekvésnek? kapott az alkalmon s harmadik kézen át kieszközlé az ohajzó X u nak az elfogadtatási engedélyt a hölgy születől, legalább mindketten azt hitték, hogy kieszközölték. Vala azonban ez ügybe befolyása É v a s z s o n y egyik legelménezebb n o k a i n a k, mert k ö n n y e b b v a l a l e k k é n e k : ha valaki a tobak helyett paprikát szagoltathatott s így lón: hogy midőn a kirendelt napon a gavallérok neki frizorova, fehér keztyűve és tükröt pánnyozva az imádott hölgynek soi dit lakását fölkeresni elindultak s menének a * utcába és keresék a ???d. számú házat, úgy találták: hogy azon ???d. számú házban egy árva lélek sem lakik, levén az épen részint roskadozó, részint épülőndő félben. Ez még nem volt elég: ekkor a szomszéd házakat járták sorral, de ott is mindenütt eszmadát fogtak; majd bábaaszonyokhoz vezette őket a sors, majd a második emeletre utasíták őket s directe a padlásra jutottak. Egyszer pedig már szinte rá is akadtak a keresett valakire: csak hogy az nem volt urihölgy, hanem t marlegény. Eként megrémült képpel ismét visszatarék s most szörnyűek az ő beszédek a női kijátszások és ármánykodások felől.

A legközelebbi Divatlapban egy valaki illy című könyvet hirdet: „n i n c s t ö b b é c s ü t ö r t ö k l e ” beszélvén tudni-lik a lógyapot emimentáiról. Bár inkább a Pénteket vesztette volna el, az Istenadát! hisz úgy utólér bennünket a sok böjt, hogy utóljára még papirosból sültünk kenyeret s holdvilágot harapunk hozzá, pedig keserves dolog ám, mikor az embernek ép, egészséges gyomorral kell diétát tartani; — azért tehát csak cseréljük vissza azt a csütörtököt édes — — nem tudom kicsoda ur! mert többet ér egy kövér csütörtök, mint száz sovány péntek.

Bizonyos valakik, lehetnek vagy huszan — minden áldott este végig danolják a hosszú ország uton, „Elszegődtem Tarnócziára bujtárnak” ha ugyan danolásnak nevezhető az mikor valaki a szelekről jövőndől, megfenyegetőznek mindennap: hogy így viszik, úgy viszik tulpántos ládájokat, furruglyákat, dudájokat s másnap megint csak ott vannak s obégnak szegény békeséges polgárok füleibe. . . Hát szén csak szegődjenek el önök, biz az a bujtárság igen szép mesterség, de már minek abból olly lármát csapni? „Ferte citi ferrum, date tela! scandite muros!”

„Hostis adest.” A ki magyarra le akarja fordítani e szavakat, olvassa el a mult * i Ungar Budapesti naplójának elejét.

A chinai császár (nem tréfa) mint tudva van verseket is ír, melyekben a t h e á t halhatatlanítja, hisz szerint Ck. K. ur ezen verseket magyarra szándékozik fordítani több thea-ársulat szíve öröme. — Egyébiránt ismerünk mi más császár költőt is, kinek versei bátran kiállják a concurrentiát a chinaiakkal. „Akkor Nikápoly, Várna, Rigoméző!” Hah! „A gyöngye mellü Sára lopóival.” Ah! . . .

Azt hittük: valaki éjjelenként nekünk ad éjitzstelgő zenéket solo öregdobbal: hanem csalatkozánk. Szomszédunkban így szokás fölbreszteni a süket házmestert, ki a cselegyü hangra filát se. n bíle nti: hogy a kapualja rugdaltatik erős sarokkal. Ez aztán használ, valamennyi szomszéd mind fölebred; hanem a házmester marad in statu quo. Leg is gyökerelebb módszer a korhelykedések megszüntetésére: nem ereszteti be őket szállasukra. Mondjuk mi, hogy utóljára is a házmesterek fogják reformálni a világot.

Bizonyos bálban, mint ez Ungar collegánktól halljuk, a rendező egy kakast tűzött ki jutalmul, vagyis nyerevényül olyképen, hogy a melly hölgy a szünóra előtti végzeringő utolsó hangjánál e kakas alá jut táncosával, az azt magával viheti (nem a táncost hanem a kakast) hogy a táncosok mi jutalmat kapnak? arról hallgat a krönika. Talán libát?

Egy másik rendű bál pedig rendszeren azon szokott végződik, hogy a tiszt-ll közösség egymás hájába kap s a l v i v u m producálja a trój ú kötényhőbort, illyenkor aztán vagy az urikat verik ki a mészárosok, vagy a mészárosok verik ki az urikat; a mint épen a sors hozza magával.

Fársangi curiosunképen megemlítendő: hogy egy valaki móringlevelében holta utáni minden vagyonát menaszonyának hagyományozta s m g még azonfelül 300 forintot, bankó czédulában.

A k uteza két szegletén két bolt van egymással szemközt. Az egyiknek gazdája olly gyertyát talált föl, melyet meg sem kell gyújtani, még is elolvad, a másiké pedig ollyan puskaport, mit a tűzbe lehet dobni, még sem olvad el. . . Adassatok magatoknak exclusivum privilegiumot rá.

Nagy Ignác vigjátékot írt illy cím alatt: „Kontár és mester.” Vahol Imre szinte végjátékot, melynek keresz neve: „Kézműves.” Dicséretes az ismét nevű szerzőktől: hogy a polgári rend érdekére fordíták figyelmüket.

Czakó drámája „Könyvelmük” e hó 26kán kerül színpadra, hacsak történetből Reszl-er el nem reked.

Megjelentek s Heckenast G. könyvkereskedésében kaphatók: Jósika Miklós báró újabb novellái.

Legközelebbi éjjel fiúnk hallatára raboltak ki egy ház- zatóró férfit, a czukoruteza szegletén. Mre segélyordításaira kirohantunk, már akkor a rablók a kifosztott köpenyével, kalapjával és tárczájával együtt a Muzeum körül jártak s noha eléggé biztattuk őket: hogy álljanak meg, de biz azok nem fogadták a szót. Nevezetes, hogy azon jó urnak törpál- czáját is elvették. Azért horájon aztán az ember törpálczát magával.

Bizonyos hölgylap szerkesztője illy szókat mond a többek közt: „ö k ö r b á c s i ” Tehát b á c s i ?! Gyönyörű a t y a f i s á g ; par nobile fratrum. — Sokat rakonozatlankodik még ez érdemes ur. — Per se hogy ez nagyon könnyű annak, ki már öm iga iránt sem tartozik semmi kímél- lettel. De már vegyük fel tőle, hiszen vannak lények a példabeszéd szavaként. kikől mindent fel kell venni s vannak hangok, mik szinte a példabeszéd szavaként nem jutnak m e n n y o r s á g i g H a l g a s s u k e l s z e g é n y e k ; — kit a világ annyira leütetett, azon kifogni lovagiállan- ság volna. De — — aut vere, aut nihil; — tehát nihil.

Megjelent Szighletti összes színműveinek Vdk füzet: „Pasquil” hiszük: hogy azon sensatio, mit e mű előadásá- kor a néző közönségben gerjesztett elég érdeket támasztott ez iránt az olvasó közönségben. Ar. 30 p. kr.

A becsületesség egy szép példáját sietünk olvasóinkkal tudatni, mely ritkasága miatt is méltó a feljegyzésre. Febr. 12kén Budán a Rudasfürdőben egy londoni polgár hazánkfia 1 — 2 óra közt 2400 p. ft. 100 pítos bankótlakban F 16 r a nevű külön fürdőben a pamlag bo itványa alá dugott sárga pettyű selyem kendőben s ott feledé; mit aztán D i t t r i c h Mária egy ó budai hájogos mester özvegye fiatal menyecske talált meg s azt a kárvalott tulajdonosnak vszszaszolgáltatá. Beesületességének 1000 v ft jutalom adotta. ☺

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

NÓGRÁDMEGYE rendkívüli közgyűlést tartott február 1jén. Daczára a legkellemetlenebb időjárásnak e me- gye rendei váratlan nagy számmal jelentek meg s ez által újabb tamjelét adá Nógrád annak, hogy mint közügyekbeni részvéte s lelkes kitűrése eszűggedhetetlen s a honja- vát előmozdítani mindig legfőbb buzgalma, úgy az olly ér- demek méltánylására, miket bold. nádorunk ő fensége fél- százados hivataloskodása által a hon java előmozdítására lelkes közremunkálásával aratott, — ha már az országos ünnepély emeléséhez nem járulhat, a végső tiszteletet meg- adni fájdalmas kebellem nem vonakodik.

Reggeli 9 órakor első alispánál tanakodás volt, melyben az egész hazát egyenlőn sujtotta gyászeset s végső tisztelet-megadásra kívántató rendelkezések jöttek tanácskozás alá, eldöntendők eleve a történetőket, ne- hogy a közgyűlésen a pártok netaláni szakadása s véle- ménykülönbsége által ez ünnepély méltóságából veszítsen, egyszersmind elhatározottat, hogy e gyűlésen semmi más tárgy szönyegre hozatni nem fog.

10 órakor vette a közgyűlés kezdetét, főispáni helyettes rövid, de bánatos szavakban terjesztvén elő a me- gye rreinek e gyászos hirt, az ezt közhírré tevő htsági in- tézvényt olvastatá föl, melyben egyszersmind minden kör- mányi hivatalnok a három hónapi gyász megtartására szol- lítottván a rr. szinte az iránt értesítettek. A megye ren-

deinek e tárgyban már előleg a mult kis gyűlésen tett a- zon intézkedések, miszerint 30 napos gyász határozottat, ez uttal is megerősített. A rr. igen el valának fogulva, mindenkinek arczán, úgy az egész tanácskozás szellemi- mély-bánat lengett, bold. nádorunk ő fenségeinek életnagysá- gú arczképét, fekete fátýollal beborítva, mig komolyabb és gyászos színbén tünteté elő a legsúlyosb csapást szen- vedni látszó rket, K. F. emelt szót, rövid, de tartalomdu- beszédében az elhunyt nádor érdemeinek általános váz- latát terjesztvén elő, a gyászszertartásra hitta föl a rket, egyszersmind az özvegy nádorné nemkülönbén István fő- herczeg ő fenségöknek vigasztaló levelet iratni indítvány- zott. Miután ez köz akarattal elfogadtatott a rr. a kathol. templombani misére s az evang. egyházbani szónoklatra mentek. Visszajövet a gyűlés folytatottat s a htoánács azon intézvénye olvastatott föl, melyben István főher- czeg kir. helytartóvá lett kineveztetése adják hírül. Ezen örömhír mindenkinek szívből eredő lelkes élméleti kitérés- vel üdvözöltetett. K. F. ismét szót emelt: István főherczeghez üdvözlő levelet, urunk királyunk ő felségéhez pedig szente felirást indítványzott, melyben ezen kinevezés által a nem- zet kívánatának olly sietve betöltéseért hálás köszönetet nyilváníttatni javasolt, ezek elfogadtatván, egyszersmind nyilatkozatba ment az is, hogy az országgyűlési követeknek utasításul adassék, miszerint a jövő országgyűlésen min- dent elkövessenek az iránt, hogy István főherczeg köz- akarattal nádorrá választassék meg.

Utóiratul: folyó évi 7d. számú Jelenkorban közölt nógrádmegyei évnegyedes közgyűlésben a törvénytészeki megválasztott táblabírák névsorából F a r k a s K á r o l y főügyész ur tollhibából kimaradván, e hibámat ott, hol az történt, helyre hozni kötelelességemnek tartám. Rend. lev.

JÁSZKUNSAG. A dicsőült ősz nádor elhunytáni vesz- teség kit sujtáta inkább, mint a jászkon kerületek egyete- mét? sokat vesztett a hon s e honban ti vesztettek legtöb- bet jászkon polgárok, kik ötven éven túl megnyugodva e- tettek az izadás kenyerét esendes és békes kormányá alatt a dicsőültnek; és kibékített kebellet vártátok 50. évi tapasztalásnak reménydús eredményét szabályozástok ügyében. De halandó vala ő is mint minden, ki anyától születik.

Január 27kén tartott minden jászkon kerületi köz- ségben a fenséges halott végtisztességtelteli ájtatossága, kivétel nélkül minden egyházban. — Már reggel szomorua- szólt a harang a szent egyház tornyáról, szívből huzta, a ki huzta, megtetszett a hangjárul — gyászbá öltözve in- dul a hű sereg egyházába, fohászokat bocsátva a minden- ható számolyához. A protestans papság lelkes halotti be- széde mindenütt hirdette, miként soha sem fogunk nagyobb nádor felett keseregni. Könyekre hallgatá a nép s szószerki tanítást s elfogulva lélekben busan tért tűzhelelyhez család- ja körébe a multat s jövőt feszegetve.

Három hónapi gyászt öltöttek fel a kebelbeliek gróf- jok s bírájok veszteségéni méltó bánatjok tanúsításul; e- gyedül abban találván keservök enyhítő irját a hazával e- gyütt: hogy a dicsőültnek fia Magyarországy irányában annyi kedvező jóslattalkirályi helytartóul kezeztetett István főher- czeg ott kezdendi boldogító kormányzását a kerületekre nézve, hol néhai atyjának 50. éves tapasztalásibul meriten- dő tanulság mutatandja ki a jövőndő fonalát.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

(Az urbériség feletti tanácskozások folytatása.) Egy gróf királyi hiv. Az urbériség alapjál megyéken az 1819béli öszszeírast kívánja felvételni olly értelemben hogy urbériség mindaz, mi a mondott öszszeírásba van írva. A status quo-t valamint az idézett öszszeírás kiugazítását azért nem pártolja, mivel ez felbolygatná az érdekeket.

Dobokamegye e. köv. azokkal szavaz, kik valamint a megyei allodiaturát, úgy a székelly birtokot sem kívánják urbér tárgyává tenni. Az urbériség meghatározására kül- dőjjaz 1820béli statusquo-t, ennek kitudására pedig az ak- kori öszszeírast kívánják használni, még pedig mivel elismer- rik, hogy az nem épen hiány nélküli, rectificálva. Rectifica- tiokor a földesur törvényes oklevelekkel bizonyíthat va- lamelly föld majorság természete mellett, de az adóljstrom- mal nem; ellenben az urbéris ezzel igen. Urbéris tulajdon ügyében tanu nem lehet. Nem urbér tárgya mind azon föld, mi az I. r. 40 s Appr. III. r. 2 t. cz. értelmében allodizálta- tott. A hol jelenleg mind csak urbériség van, ott minden ur- béris telki állományának kiegészítése után, a mi fen marad, mint allodium, oszlojjék el a földesurak közt birtokaránylag. A hol 1819 óta határozottatly vagy tagosítás történt, nem le- hetvén az akkori statusquo-hoz ragaszkodni, az urbériség csak a conscriptioban felirt mennyiséghez rectificálandó. Hunyadm. e. köv. szerint urbériség mind az, mi az 1820béli öszszeírásba be van írva, és az I. r. 40. t. Appr. III. r. 2. cz. értelmében, vagy urbéri perben kelt ítélet következtében majorsági birtokká nem vált.

Alsóf. m. b. főispánja: A nemesi birtoknak tulajdo- nosságát még eddig semmi törvény kétségbe nem hozta.

— Akkor, midőn ki fog mondatni, hogy a nemes tulajdonából mi legyen urbériség, v. más szóval, hogy eddigi tiszta tulajdonosi joggal bírt földbirtokának mekkorra részét kell adni jobbágynak, tisztán meg kell határozni azon mennyiséget, mely általadatik; ezt parancsolja a kötelesség, mert a nemes, jószágát, mint fidei-commisumot bírja, melyet maradékainak is átadni köteles, tartozik. Hogy mi az urbériség? pártolja Hunyad m. k. előadását, a mi t. i. az 1819ki összeírásban foglaltatik. — Mi az urbérnek székelyföldre leendő bevitelét illeti, szóló ohajtotta volna, hogy a r. bizottsági munkálzatban ezen tárgy jobban kifejtessék. Szóló a székelyföldi, jusregiummal illetett szabad birtokot párvonalba állítja a megyei n. birtokkal; de székelyföldön is levén urbériség, elismeri, hogy az urbéres és földesur közti viszonyok elhatározásában az országnak tökéletes rendelkezési joga van; fennhagyván azon jog, hogy oly székely birtokok, melyekről akármikor bebizonyítottatik, hogy székely örökség, kivétsenek. Torda m. e. köv. szerint urbériség az, a mi a 19—20beli conscriptióba be van írva, ha 1840. urbéri kezeken volt. Háromszék e. köv. röviden megjegyzi, hogy ha székelyföldre urbér vitetik be, és a gondviselés e bizázt pestistől megója, a népesség szaporodása miatti birtokzavarok következtében legalább is minden 100 év múlva új urbér lesz szükséges. Azonban, ha csakugyan lenni kell székelyföldön is urbérnek, szóló a 20beli conscriptio mellett szavaz.

Elnök: Az idő elteltén, a tanácskozás holnap folytatandó.

XXVIII. országos ülés jan. 30án. Egym. itélőm. Belsőszol. k. által tegnap elősorolt törvényekből eléggé világos, hogy székely földön vannak jobbágyságok. Szóló ennél tovább megy, állítván, mikint világos törvény bizonyítja azt is, hogy székely földön nemesek jobbágy, hanem örökséges jobbágyságok is voltak. Hivatkozik az appr. 3ik r. 76ik t. 12ik art. hol 16 Rákóczy György által a székely nemzetet tartott lustrum pontjai törvénybe vannak iktatva. Ezen törvényben el van ismervé azon tény, mely szerint a hatalmasabb székely nemesek a gyengébbeket subjugálták örökségestül. Ugyanezen tit. 16ik art. ban ez áll: a székelységen levő jobbágyságtól hogy senki örökséget ne vásárolhasson, sub poena flor. 500, végeztetett. Ezen világos törvényekből látszik, hogy voltak jobbágyságok székelyföldön, a gyakorlat pedig bizonyítja, hogy ma is vannak. Ha van urbéres és urbéri föld, ennek mulhatlan következése, hogy mostan, midőn az urbéresek állapotának rendezése van szőnyegen, a törvényhozásnak oda is kell terjesztenie figyelmét. Székelyföldön tehát urbér lehet, azon kivétellel, hogy valamint a vármegyéken a curialis fundus, úgy székelyföldön a lófó, darabont, és minden oly telek, melyről bebizonyítható, hogy székely örökség; urbér tárgya nem lehet. Mi az urbériség kérdését illeti, annak tartja mind azt, mi az 1820dik összeírásban van, kivévén belőle azt, miről mostani tulajdonosa kimutatja, hogy allodialis föld, vagy hogy törvény értelmében allodialis. Ha akár földesurnak, akár urbéresnek panasza lenne az összeírás ellen, rectificálandó.

Küküllő m. e. köv. urbériség alapjául nem pártolja a 20beli összeírást, mivel nem maga rendén kelt és nem igazságos, az urbéres osztály elhitetés következtében földieknek igen kevés részét adván fel. Ezen összeírás rectificatioját sem tartja szükségesnek, mert nem tudja, mikép lehessen véghez vinni. Azon földesurak, kik elég előrelátók voltak birtokaikat összeírni, még segíthetnének magukon, de a kik csak esketés általi bizonyításra lennének szorulva: az érdekei iránt jobban felvilágosodott paraszt kényének tételnének ki. Az elősorolt okoknál fogva küldőji az 1843beli status quo-t pártolják; a 47it azért nem, mert 43ban pendülvén meg az urbér eszméje, azóta sok földesur elszedegette a földet urbéreseitől. Belé kívánják továbbá a jelen kérdésekről szóló törvényezikbe iktatni azt, hogy az urbér következtében nem fog az adó növekedni, s a mi önkint értetik: allodium urbér tárgya nem lehet. Egy kir. bírónyerés tekintetéből pártolja a 20beli conscriptiot, melynek nyomán még a közelebb tavasszal be lehetne hozni az urbért. V. Hunyad e. köv. szintén a 20beli összeírást pártolja módosítás nélkül. Szamosújvár e. köv.: a székelykérdésre nézve egyetért Doboka m. főispánjával. Okai a felhozott törvények; ezekhez sorolja még szóló az approb. több cikkeit, melyek a székelyföldi jobbágyságok repetitálásáról szólnak. Ha tehát régibb törvény kötötte a személyt a földhöz, miért ne köthesse egy újabb törvény a földet személyéhez. Ezután az előtte szóltak állításnak ezafolatába bocsátkozván, beszédét következőleg végzőkszerüen csak a status-quo mellett lehet szóló először, mert birtok-zavar nem történik; 2) nem lesz kedélyizgatás; 3) megszűnik azon aggodalom is, mely szerint azon kisebb nemes emberek, kik oly földön laknak, melytől adót fizetnek, birtokuktól elesnének. Ha e nézetétől szóló elűtetik, fentartja magának a legközelebbhez járulhatást.

Ujegyházzék e. k.: előhozza: Minthogy Magyaror-

szágon a Jász-Kun kerületekre, Pozsega, Verőce, Szerémség, és más helységekre különös figyelem fordított, meg lehet kívánni, hogy urbér-alkalmazáskor a székelyföldre is különös figyelem fordítsanak. Ézzel nem azt akarja mondani, hogy székelyföldön urbért alkalmazni nem lehet, hanem a mennyiben a székelyföld természete a vármegyei földbirtoktól különbözik, annyiban külön provisio tétessék a telki állományok meghatározásában. Egy alkotmányos országnak főérdeme az, hogy minél kevesebb önkény uralkodjék az országban. Ez ezélla az alkotmányos országnak, a mennyiben vonatkozik fejedelem és a status közti viszonyokra; ezen ezélla kell törekedni akkor is, midőn az a statuspolgároknak egymás közti viszonyait tárgyazza. Absolut országokban a szabályozatlan urbéri viszonyok nem volnának anomaliák; de alkotmányos országban, hol a fejedelmi hatalom is korlátok közé szorítottatik, nagy következtelenség a földesur hatalmát korlátok közt nem tartani; alkotmányos országban nagyobb anomalia nem lehet, mintha a földesur mind a föld mennyiségére mind a személyes viszonyokra nézve jobbággyával szemben valamely önkényes mezőn marad. Mit szóló a kormány nézetéről hallott, kezéskedni nem tud, de látja, mikint intézkedik Galliciában; fél hivatalos tudósítások nyomán tudja, mikint néhány hónap múlva a birodalom minden tartományában életbe lesz lépette az örökvaltság, permissiv törvény szerint. Ha a 19dik összeírás lép életbe, vajjon fog é ingerültséget okozni? szóló nem tudja, mert a kedélyek hangulatát nem ismeri; de anny bizonyos, hogy rossz benyomást teend, ha mi urbér behozatalával, a földbirtok kérdése felett úgy szólván eleszünk, azaz, ha mi a földesur jogainak nagyobb tért engedünk, a jobbágyság jogait pedig keskeny korlátok közé szorítjuk. A r. bizottság javaslatát fogadja el kis módosítással: „a mi most urbéres kézen van vagy 1820ban urbéres kézen volt“ a v a g y szö helyett é s szót kíván tenni.

Felsőf. v. m. gr. főisp. Olyan székelyföldi birtokra, melyben jus regium van, alkalmazhatónak véli az urbért; azt ellenben, mely eredeti természetét szőzen megtartotta, olybá tekinti, mint a magyarföldi praediumokat. Ó nmlga szerint azon törvények, melyek székely jobbágyságról szólnak, a jus regiumnak székelyföldre bevitelét után keletkeztek. Az urbériségre nézve osztozik Hunyad megye nézetében. Zarándm. e. köv. részletesen fejtegetvén megyéje sajátágos viszonyait, 1843ki epocha mellett szavaz.

Egy báró kir. hiv. Az urbériségről általánosan szempontból adván elő nézeteit, végre a szőnyegen levő kérdésre kifejté, mikép tiszteli a székely nemzet és erényeit, s alkotmányos jogai mellett valahányszor alkalma leend, mindig kész felszólalni. Tudja, hogy a székelyföldön sok az allodium, hogy székelyföld törvény szerint nincs adó alatt: ennel fogva belé egyezik, hogy primip. és pixidialialis föld olybá tekintessék, mint a magyarföldi allodium; abba is, hogy a föld szők léte s némelly javalmak tekintetéből az állományok kisebbre szabassanak; és végre belé egyezik abba is, hogy előre mondassék ki, miszerint urbériség adó alapja nem lehet. Ámde mindezekből koránt sem azt következteti, hogy székelyföldön nincs helye az urbérnek, sőt ellenkezőleg azt, hogy van. És szóló ezt épen a székely nemzet érdekében ohajja kimondatni; mert ha szintén ellenkező menne is keresztül itt az országgyűlésen, nem fognak megerősíteni. Mondják, hogy az urbér az egész székely nemzet érdekét támadja meg; sőt ép a minoritas t. i. néhány primor s azon kevesekéit, kiknek urbéreseik vannak. A jogi és historiai idézetekre már kimondotta szóló, miszerint azokra igen kevés fontosságot helyez. Ó csupán e kérdést tőzi maga elibe: van é urbéres? Felelet van, tehát lenni kell urbérnek is. Hallott némelly nagy szavakat, millyenek: „ne töröljék ki a székelyt a nemzetek sorából“ „miképen fog illeni a székely nemzet pecsétje egy ilyen s ilyen törvény alá“ stb. Valóban, ugymond, ha valaki az előzvényeket nem hallotta volna, azt gondolná, hogy isten tudja, mi történt. A magyar nemzet azt mondja: legyen urbér; de hát ezért ki lesz é törölve a nemzetek sorából? Sőt ez általlép a nemzetek sorába. Hallotta az uniót is említett. Szóló is uniora hja fel Erdély három nemzetének képviselőit, hogy ha szinte soha sem léptek volna egymással szövetségbe, ily fontos reformkérdés megoldásában egyesüljenek. Végül előadja szóló, miszerint urbériségnek tartja mind azt, a mi ma urbéres kézen van, kivéve az allodiumot, és a mi törvény értelmében allodialis volt. A mi a földesur kezén van, akár allod. akár colonicatura, nála maradjon. Az urbériségre nézve pedig nem az a kérdés, hogy többet vagy kevesebbet adjon é a földesur urbéresének, mert szóló meg van győződve, hogy a mi most urbéres kézen van, az ott is fog maradni. A kérdés csak az, hogy mint Alsó f. köv. mondotta, a földesur adjon é, vagy más vegyen? Mi azon nézetet illeti, hogy a földesur ne adjon a magáétól, erre ismét kérdi szóló: vajjon egészen a földesur tulajdona é azon föld, mit urbéresének ad? De más felől nem is tulajdonosi joggal, hanem csak haszonbérleti átadásáról van szó. Tudja, így végzé

szóló beszédét, hogy az urbér rögtöni áldozatok nélkül meg nem történhetik, de azért fogjunk hozzá, mert az idő nyakunkra nőtt.

Kövárvid. főkap. helyettese: Hunyad megye érd. követe véleményét, azaz az 181 1/2beli összeírást csupán magára minden egyéb nélkül. Annak a székelyföldre való alkalmazásában k. hivatalos mlgos N. J. urat, miszerint székelyföldön, azaz, székely székek határain belül, helyét találja az urbérnek, de valóságos székely jószágban, székely örökségben nem. Ez a tárgyra nézve véleménye.

Egy gr. kir. hiv. Ó felsége akar a földnépen segíteni mint k. k. előadásában kijelenteni méltóztatott; ezt itt senki sem ellenzi. Ó felsége mint édes atya pártfogója minden categoriáknak, a népen bizonyosan úgy fog segíteni, hogy az által a földbirtokosokat elnyomni teljességgel nem akarja. Mig az ausztriai ház élni fog, addig az arisztokratia nem fog elnyomni, tehát az arisztokratia romjain, sirján örömmel tombolni egykönnyen nem lehet; mert az ausztriai ház még most is nagyon becsüli azon régi kutyabőröket, melyekre ó felsége dícső eleisáját kezeikkel tették stb. neveiket azok még becsületben tartatnak és fognak is tartatni.

Vizakna e. k.: a rendszeres bizottság meghatározását tartja legjobbnak, de midőn látja annak nem igen pártoltatását, az ahoz legközelebb járó elvekhez, miket Alsófejer követe tegnap nyilvánított, csatlakozik.

Szebenszék egyik köv. székelyföldön csak jus regiumos birtokban kívánja az urbért alkalmaztatni; az urbériség meghatározására nézve status quo-t pártol. Középszol. e. k. a 19beli conscriptiot úgy, a mint áll. Zarándm. főisp. a conscriptiot módosítással. Zarándm. e. k. a mostani status quo-t. Küküllőm. köv. az 1843beli Hunyadm. m. köv. is szólott a 19beli conscriptio mellett. Egy kir. hiv. hasonlókép.

A tanácskozás folytatása következő napra haladt.

XXIX. o. r. s. z. ülés, febr. 1. Elnök ó nmlga azon kéreessel nyitá meg a tanácskozást, hogy miután a szőnyegen levő kérdés három napon keresztül minden oldalról eléggé kifejtetett, méltóztatassanak a kk. és rr. csak magára a tárgyra szorítkozva s a lehető rövidséggel nyilatkozni. Egy gr. k. tanácsos az urbériség kérdésére nézve pártolja a r. biz. javaslatát, mely szerinte egyre megy ki a 20beli conscriptio kijavításával. Mi a székelyföldet illeti, urbérnek ott is helye van, kivéve a primori allodiumot, primipilaris örökségeket. Udvarhelyszék e. köv.: Az elnöki figyelemzetésnek megfelelni ohajtván, nem nyilatkozik hosszasan. Utasítása, a székelyföldet illetőleg egyezik előtte szóló gr. Béli Gy. véleményével. Szóló szerint hármat szükséges megállítani: 1) hogy azon föld, melyet a paraszt ember bír, az övé; 2) a mit a paraszttól törvényellenes uton elvettek, adassék vissza; 3) az allodiatura nem válhatk urbériséggé. Ezen három elv legyen értve a székely lófó és darabont telkekre is. Minden más javaslat, mi nem status-quo alapul, impracticabilis; s akármennyit üzzük fűzzük a dolgot, a vége ide megy ki.

ELŐLEGES RÖVID KÖZLÉS. A XXXik ülésben, febr. 6kán, jegyzőkönyvitelesítés alkalmákor, a közelebbi ülésben keletkezett határozatoknak székelyföldet tárgyázó része ekép módosított: „A székelyföldet illetőleg a kk. és rr. kimondják, miszerint az urbért ott is alkalmaztatni kívánják, de oly tiszta kifejezéssel, hogy az allodium és székely örökség — siculica haereditas — ha szinte jelenleg urbéres kezeken találtatnék, úgy szinte azon urbéri föld is, mely a fenidézett törvények és törvényes átleletek következtében földesuri kézeken volna, urbériség nem lehet.“ Ezután megkezdett a tanácskozás az 1820beli összeírás rectificatiojának miképen alkalmazása felett; azonban be nem végeztetvén, folytatása jövő ülésre haladt. A mai ülés üdvözült NÁDOR ó fenségeért a piaci r. cath. székesegyházban tartott engesztelő áldozat (requiem) következtében csak 11 órakor vette kezdetét; vége 3ad félkor.

TÁRSULATI ÉLET.

(Sikerés fájdalomtalan műtét, mely egy gyermekben a pesti gyermek-kórházban kén é gény-göz beleheltetése mellett vitetett v é g h e z.) Czikkiró dr. Horvát fölszólítása következtében közöljük t. dr. Schoepf pesti gyermek-kórházi igazgató főorvosur által febr. 9kén az egy gyermekben véghezvitt sikeres fájdalomtalan műtétét. Teszi ezt pedig annál nagyobb örömmel a czikkiró ur, minthogy mint a kén é gény-gözzele beleheltetéssel hazánkban eddig tett kísérletek figyelmes szemtanuja kénytelen megvallani, miszerint ez nemesek hazánkban az első bebizonyult siker, hanem az első eset, mely gyermekben történt, még pedig a fájdalom oly éles faja tökéletes elhárításával, hogy az az emberiség ezen új áldásának legfényesb tanuságára szolgálhat. — A tény következő.

Egy 4 éves fiúcska, ki nagy fájdalommal járó hószadalmis czombizettségben és sántaságban (czombizásában) szenved, eddig orvosi ápolásunk alatt minden

enyhébb szer alkalmazása dacára kinzó bajának semmi javulását nem tapasztalhattuk 's ennek következtében kényszerülve látók magunkat nála egy e' betegségben leghatározottabban eszközt, az izzó vasat alkalmazni. Az egyed állapot azonban ezen műtétel-alkalmazás elhalasztását igényelte. Ebeli kényszerült várakozásunk ideje alatt a' mindenféle tett kénégény-gőzzeli kísérletek híre hozzánk is elhatott; 's mi örvendő vettük azt azon édes remény fejében, hogy a' kis beteget általa a' szükséges 's már el nem kerülhető műtét fájdalomtól megszabadíthatjuk. — Az egészséges felnőtteken előleg tett kísérletek által meggyőződén, hogy a' kénégény-gőz behelélése által okozott érzéketlen eszméletlenség épen nem veszélyes, 's hogy az olly rögtön tűnik el, a' mint beállott, fölbátorítottunk arra, hogy a' kísérletet gyermeknél is tegyük, bár az e' részben hírlapi tudósítások figyelmes olvasása mellett is nem tudjuk még, vajjon illy kísérlet gyermeknél történt é. Ezen bennünket igen érdeklő kísérletre a' főnebbi kis egyedet szántuk 's a' szükséges enyegelő előkészítés után f. hó 8kán csakugyan sikerült nála 2½ első percig tartó eszméletlen érzéketlenséget előhozni. Kísérletünk illy fényes eredményével üdvendeztetve eltökéltük a' már tovább nem halasztható 's el nem kerülhető izzó-vassali égetést a' kisdud egyeddel más napon a' kénégény-gőz behelélése által előhozandó álmom alatt megtenni. — 'S ugyancsak febr. 9kén délutáni 2½ óraker számos orvosnövendék és pesti tekintélyes gyakorló orvos jelenlétében a' kis fia a' műt-asztalon 2½ első percig folytatott kénégénygőz behelélése után tökéletes érzéketlen eszméletlenségbe jutott, 's ez alatt a' fehér izzó-vassal bántalmas ezombíze fölött egy 1½" hosszú 3/4" széles és 1/4" mély sebet égetett t. Schoepf igazgató főorvos ur, a' nélkül, hogy ezen legélenkebb fájdalom műtétel alatt a' fia a' fájdalomnak legkisebb jelét adta volna; sőt a' legnagyobb gyorsasággal véghez vitt műtétel után is még 3 első percig az előbbeni helyzetben 's érzéketlen álmomban feküdt; így tehát sem a' műtétel legérzékenyebb 's meglepő rögtön fájdalom, sem az utólagos enyhébb, de még erős fájdalmat nem érezte. — 3½ percig tartó illy érzéketlen álmóból az egyed rögtön felébredvén szokatlan környezetétől kissé visszajedve párnájába huzódott, de a' vele történtekről mitsem sejtített; később ágyába vitetett, hol szokatlan élénk csacsogás közben a' történt műtét után 6½ első perczel minden fájdalom nélkül álmétkodással vegyes örömiunket még inkább nagyobbította 's a' betegsége által okozott fájdalomról is szinte megfeledkezett. — Hány érzékeny anya fájdalmi hárihatók el egyszerűs mind majd ezen segédeszköz által!

KÜLFÖLD.

SPANYOLORSZÁG. Jan. 21kei követkamrai ülésben Castro y Oroso 111 szóval előlnek választott. A' kabinet, hosszas ingadozás után Bravo Murillót, Krisztina királynő védencezt 's a' francia befolyás előmozdítóját állítá fel jelöltül maga részéről; míg a' moderádók egy másik töredéke, valamiskével szabadabbulvü a' mostani minisztereknél, Castro y Orosoot szemelék ki, 's megválasztását keresztül is vitte. Ülés elején mindjárt nevezetes határozatot hozott a' kamra-többség, mellyél fogvást Acevedo ur, Rianzares herceg meghitt barátja, követségéből kirekesztett. Ortoga követ a' kamrában, don Enrique levelére hivatkozólág kijelenté, mikép don Francisco király kabinetváltogatást kíván szabadelvü értelemben. Ezen híre a' miniszterek az infaszt ismét ki akarták Spanyolországból üzni, e' helyett azonban a' királynő fiatal sógorát kegyben részesíté, miszerint őt nagykorúnak nyilatkoztatá (a' herceg 1823ki apr. 17én született, 's e' szerint nagykoru a' legközelebb évben leendett.

Isturiz minisztersége jan. 21kén leköszönt. A' királynő tüstint Casa Irujo marquisnak (Sottomayor hg.) ajánlá meg az új kabinetrendezést. A' herceg elfogadá a' megbízást 's Bravo Murillót szólította fel az igazságminiszteri tárczavisélsére, mit az el is fogadott. Aztán Mon urhoz fordult 's a' pénzügyi miniszterség-megtartásra kérte fel őt. Ez állítólag vonakodott a' meghívásnak eleget tenni, 's ezen vonakodás következtében veszélyeztetve lón az egész tervezett alakulás, mi végül a' királynő még egy kísérletet tón Mon megnyerésére.

Valamint Angliában, ugy Spanyolországban is megbukott Flores tábornok hadfogadása. A' Santanderben Ecuador republica elleni hadfogadás számára rendezett hadserreg-készülés feloszlott. A' perui kormány ezen merényletnek mellyél spanyol restauratioi rendszabályokat vélt a' játkban forogni, ellenrendszabályokat szegzett ellene. — Jan. 20kai Gaceta kir. rendelvnyét közöl egy cadizi bank felállítása iránt. Ennek tőkéje 25 millió frankból fog állani, 's 4000, 2000, 1000 és 500 realnyi jegyeket boesátandnak ki. Királyi biztos fog az intézet élén főfelügyelői hivatalt viselni. —

A' carlista mozgalmak terjedéséről hírek mindinkább nyugtalanítók; állítólag számos carlista főnök keresztül törvén a' határon, egy nem megvendő töredék élire állt. De ezen hírek mind tulzoltak; névszerint a' csapatok Cataloniában tökéletesen feloszlatták, tagjaik közül némelyek agyonlövettek, mások az ajánlott boesánatot fogadták el, többi Franciaországba futamolt — kétség azonban épen nem létezhetik, miszerint kéz alatt csüggedetlenül iparkodnak egy általános carlistai mozgalmat, bármily kevés reményök legyen is sikerre, előidézni, 's ezen cél-elérésre semmi eszköztől nem irtóznak. Az is bizonyos, hogy a' baszk tartományokban némi forrongás 's elégtelenség uralkodik. Anglia nem látszik idegennek ama tervektől 's mindenek gyámolításától, mi csak rendtelenséget idézhet elő Spanyolországban. Általjánvéve a' jelen körülmények zavargási 's felforgatási czélokak nem igen kedveznek, mert jóllehet az élelem szer drágasága, az ujoncszedés kezdődése, a' miniszterség és cortestöbbség ingalagsága ugyan elegendő elem volna ingerlésre 's lázadásgerjesztésre, de csakúgy ha valamivel jobb híru nevü ügy mint a' carlistai, tudná kizsákmányolni. A' carlistai makacság kétségkívül még sok sebet üthet 's nagy bajokat okozhat a' spanyol nemzetnek, de ők magok nem kevesebb áldozatai lesznek a' zavarnak.

ANGLIA. Jan. 28dikai alsóházi ülésben Roebuck ur jelenté, mikép az irlandi szegények gyámolítását illető bill másodszeri elvitatása indítványozandóakor kívánni fogja, hogy az irlandi státusegyházi pápáság jövedelmének maradványa népevelésre fordíttassék; valamint azt is indítványozandja, hogy a' jövedelmi 's tulajdoni adó Irlandra is terjesztessék ki. Bentinek lord felhatalmazást kérend egy bill behozatalára, melly vasutépítés buzdításával Irlandban munkát szerezzen az ottani lakosságnak. Roebuck ur azon kérdésre: milly magasra rugnak az Irlandot illető kormánytervek létesítésére szükséges kiadások 'shonnan számdékozik a' kormány ezen pénzeket megszerezni? Russell lord azt felelé, mikép a' tett kérdésekre csak annyiban válaszolhat, a' mennyiben azok már valószagos tényekre vonatkoznak. Az Irland számára tett kiadások jan. 1jeig egy millió font sterlingre rugnak. Azóta az utóbbi parlamentben elfogadott törvény erejénél fogvást ujonnan egy millió ft. st. fiztetett ki a' kincstárból, melly sajátképp olyatén közhasznu nagy munkákbeli vállalatokba fektetett, mik a' szegényebb osztályoknak kenyeret szerezzenek. Mi a' mostani tervek által szükséglenő kiadásokat illeti, ezek illetőleg 5—6 millió ft. stget fognak összeszen tenni. A' száritási 's termékenyítési törvény következtében egy millió ftot kapnak előlegezésül a' földbirtokosok. Végül Duncombe gyökeresdi tag indítványára 121 szóval 12 ellen egy vizsgáló bizottság kineveztetése lón elhatározva, a' wolwichi munkáknál fegyvereknek Duncombe által kegyetlenek rajzolt sorsát illetőleg.

A' spanyol házasságra vonatkozó számos oklevél közül, mellyeket az angol kormány a' parlamenttel közölt, egyike a' legfontosbaknak a' spanyol miniszterelnök Isturiz egy nyilatkozványa 1846ki június 5kéről, mellyben az Bulwer angol követnek ennek saját kérelmére bebizonyítja, miszerint Bulwer ur neki folyvást azt nyilatkoztatá ki, hogy a' brit kormány a' spanyol királynő házasságát tisztán spanyol kérdésnek tekintti, elisméri Spanyolország függetlenségét ez ügyre nézve, azonban elsőszeg Vd. Fülöp ivadékanak adand, ha illetén férj a' spanyol királynő 's népe előtt kedves leend. Nem ohajt házasságot valamely szászceoburgi herceggel 's nines érdeke egy olyatén házasságnál, melly ellenkezőleg zavarba fogná tán őt dönteni.

Jan. 29kei felsóházi ülésben Aberdeen gróf, előbbi külügyi státustitkár azon ohajtását fejezé ki, miszerint a' spanyol házasság miatti levelezés Guizot ur válaszejegyzékivel rekesztessék be: a' levélváltás ugyis innen kezdődött — ugymond — méltányos tehát, hogy amonnan (Párizsból) fejeztessék be. Részéről szóló azt gyaniítja, mikép a' ház 's ország egyaránt kívánják, hogy ezen levelezésnek vége szakadjon; az eddigelő nyilványítottakból kiviláglik, hogy folytatása bizonyos meghatározott 's tényleges cél nélkül történnék, sőt ha azon hangon, mellyen kezdődött, tovább is sürgettetik, könnyen komoly eredményekre fogna majd vezetni. —

Plymouthból írják, mikép az inség-zenvedő cornwalli aknamunkások közt élelem szerhijány miatt zendülés ütött ki, mellynek elnyomására katonaságot kellett rendelni. Plymouth és Devonportból gyorsan 100 fegyveres ment a' hely szinére.

Febr. 1jei felsóházi ülésben Brougham lord több más kérelmen kívül a' liverpooli polgármester 's polgárság folyamosadást nyujtá be irlandi szegényeknek a' nevezett városba történo özönlése ellen. 14 nap alatt nem kevesebb mint 11,100 illetén ember vándorolt be. Irlandban kikoldulják a' mi tartatásukra egész a' partig szükséges 's azonkívül a' szállítási bért is, mit nekik némely irlandiak tőlök

szabadulhatási reményben nyujtanak. A' sérelem köv. kéreessel végződött: a' parlament ne oszoljék szét egy olyatén törvény hozatala nélkül, melly az irlandi birtokosakat kényszerítse szegényeik tartására, mikép ezt az angol néptesi maga szegényei irányában, más szavakkal: az angol szegényi törvényt hozzák be Irlandba. Alsóházba O' Connell első izben jelent meg 's az ellenzéki padokon foglalt helyet, mutatni akarván, mikép több bizalmat helyez Peel mint Russellben. Több rendü kérelmet nyujtott be szükülködő honfiainak adandó segély irányt.

Espartero 's neje mindketten utóbbi időben betegeskedtek; Anglia nedves 's változó éghajlata, párosultan az idei szigorú télel, nem látszanak ezen déli természeteknek használni. A' volt kormányzó folyvást nagyon visszavonultan él 's a' hírlapok csak olykorolykor említki nevét. — Montemolin gróft Palmerston lord's a' parlament carlistai kis töredék folyton némi figyelemre méltatják 's a' M. Post előadja a' herceg napi rendjét, mikép az reggel „dolgozik“ aztán látogatókat fogad 's a' város „arsznait“ (jelességeit) látogatja.

FRANCZIAORSZÁG. Algirből jan. 20kaig terjednek a' tudósítások. Nagy inség uralkodik ott a' települők között. Bugeaud marsal e' miatt pénz's élelem szerkeket osztatott ki közöttük. Algir nyugati részén uralkodó mozgalom után itélve, az ottani törzsek Abdelkader becsapásától tartanak. Cavaignac tábornok, a' határőröz — részén áll 's minden mozgására figyel a' birtokvesztett emirnek.

Az udvari viszonyok Guizot urhoz — így ir egy jan. 25kei párizsi levél — utóbbi hétkben feltünőleg változtak; a' minisztert közvetlenül pairkamrai beszéde után az összes kir. hercegek meglátogatták, sőt a' király is még azon este magához hivatta őt, meleg hálát mondván neki a' francia és uralkodói érdekek buzgó őtalmazásáért. Ha a' viszony Angliához jobbra fordul, akkor Guizot az általa annyira ohajtott miniszterelnökséget megnyerendü, 's Soult marsal, ki a' nélkül is csak nevét viseli ezen méltóság 's hivatalnak, kegyelmesen el fog boesátatni. Mig azonban Guizot politikai állása utóbbi hetekben ismét rendkívüli módon megerősült, egészsége több nyugalmat 's ápolást igényel, mint valaha. A' miniszter igen gyakran torokbajban sanylik, mi őt olykor beszélni sem engedü 's olly rekedtség lepi meg, melly időközleg tér vissza. A' középiskolai oktatási törvényjavaslat már tökéletesen ki van dolgozva, megegyezését azonban nem adá rá valamennyi kabinettag. Salvandy ünnepelesen kijelenté, miszerint ha ezt a' kamarák visszavetik, ő állomásáról lelép.

A' párizsi hoszhivatal Europa főcsillagászival Gaus, Encke, Struve és Herschel urakkal megegyezett, miszerint a' Leverrier számításai nyomán felfödözött bolgyó — csillag Neptun nevet nyerjen. Jegye az égbroszon szigony leend. —

NÉMETORSZÁG. Az augsburgi List-bizottság egyik tekintélyes tagjához febr. elején következő levelet intézett Pückler-Muskau herceg: „Fájdalmas örömmel olvasám az Allg. Zeitungban, hogy Tekintetesség több jeles férfival egy olyan egyesület élén áll, melly a' német haza adósságát List hátrahagyottai iránt leróni szándékozik. Ezt ön teheti sokak előtt leginkább — miután befolyásdus állását mindenkor ama nagy honbarát gyámolítására fordította, ki hasonlag Kassandrához soha nem mulasztá el hallgatóit jöslőlag a' jövőre figyelmeztetni — de ők nem hallgatótanak rája, ki nemes céljaiért, ernyedetlen feláldozásáért csak a' rövidlátó szükkeblü irók 's pedans hivatalhősök folytonos rágalmasait nyeré jutalmul, míg a' küzdelmek legszomorubbikában, az értelmetlenséggel küzdelemben elesett. Engedjen tehát en-filérkémmel is ama vétek lerováshoz járulnom. 'S én ezt jó lélekismérettel tehetem, miután soha sem szüntettem meg a' ránk nézve olly korán elhunyt vértanu legbensőbb 's őszintébb tisztelőihez tartozni, 's nem egész halálaig várakoztam, annak állítására, mikép Németországnak oka van büszkélkedni egy illetén férfiban. Fogadja ön 'stb. Branitz vár jan. 25. 1847. Pückler herceg. — Látni ezen szavakból, valamint egyéb részvétjelekből, mik List halálakor nyilatkoztak, mikép azon közérzet, hogy Németország nem csupán státuszgázdászati irót, hanem egyikét előlküzdő bajnokinak is elveszité, 's nem engedé magát tévelybe hozatni csekélyded irigykedések által, mik az élőnek rendesen csak vidám tréfára szolgáltatnak anyagot 's a' halottnak még kevesebb but okoztak. Miután azonban List elhunytával legkülönösb vita származott a' vámegegyet keletkezte iránt, nem lesz érdeketlen e' polemiait itt kissé fölemlíteni. Angliában egy illetén vitázás lehetetlen; ha ott valaki rövid kifejezéssel Cobdent a' szabad gabnabevitel alapítójának nevezi, mindenki tudja, hogy ez alatt csak a' „tusa-buzdító“ értetik, 's nem varázsvesszővel előidézője egy olyatén múnék, mellyhez annyi remény 's vágy csatlakozott, 's egész nemzedékek fáradoztak; mihez végre fejedelmek 's népek is csatolták közremunkálásukat. Németországban ellenben egy férflu, ki a' világtörténetbe

markolt, péld. Hoffman Darmstadtban, egész bámulásig híven emlékezik, mellyik német hazafinak nyomá 25 év előtt kezét, mellyik titkos tanácsosnak adott oktatást, mellyik miniszternél tisztelgett, midőn azonban kérdezik: mikép jött a vámegelet létre, ezt feleli: „kaufbeuren Eleh, vagy immerstadi Miller—s enmagam által; dr. List épen mitsem, tón mint Frankfurtban Eleh javaslatát fogalmazá, Bécsben nagy urat játszott, s aztán Augsburgban az angolokat rágalmozá.“ Ez ismét egy darabja a régi német philisterségnek, melly úgy hiszi, fenébb áll minden nemzet fölött, s a történet összes dicsőségét magáénak véli, de ha valamely tagja zöld ágra érdemesült, ezt minden módon leszakítani iparkodik. Miután egy nemes indulatu férfiú, ki 40 évig nappali fényben állott népe előtt, s kinek vas erejét végre betegség és lelki fájdalom megtörék, szinte némmelley árnyékoldallal bírt, ennél fogva — mert hisz mi másban találnának ok örömet! — diadalmasan esnek neki s a dicsőség palásttal, mellyet az üdvözült vállairól lerángatni erőlködnek, önmagukat akarják feldiszitni. Több hasonló irigykedési példa világos tanúságul szolgál, mikép a kislelkűség törpéje mindig a nagy szellem őriási s még romjaiban is esodálandó alkotmányán keresztül szeretne a dicsőség templomába jutni.

OLASZORSZÁG. A szentséges atya, megindulván szive az irlandi éhínségről tudósításokra, a Rómában létező irlandi collegium előjárója O'Connornak Irlandba elküldésül nevezetes pénzüszsége utalványoztatott. — Riminiben, kenyérdrágaság ürügye alatt nyugtalanzkodást akartak a népben támasztani, hogy a fiatal uracsok nemzetőrökül fölfegyverkezzenek. — Formi tartomány Cesena kerületében, jan. 18án Anconába történt gabnaszállítás alkalmakor sajnálatos jelenetek történtek, miután a földnép azon ürügy alatt, hogy a gabnaszállítást akadályoztatni akarja, nemesak a készletet elrabolta, hanem több környékbeli magtárt is tört fel és zsákmányolt ki. A közel fekvő jószágok birtokosi s cesenai lakosok gyorsan fölfegyverkezvén, a rablók ellen nyomultak s utólrévén őket, két pört agyonütöttek, többet megsebesítettek. Csak a katonaság birta tökéletesen helyreállítani a csendet, miután erőlyesen fölépven nevezetes számu parasztokat elfogott. — A toscana nagyherceg minden élelemszerbeviteli adót jövő június hó végéig egészen megszüntetett. Más közepolaszországi kormányok is hasonló jótékony rendszabályokat hoztak a gabna s egyéb élelemszer-kereskedés tárgyában. Rómában a gabna s törökbuza kiviteletovábbi rendelésig megtiltatott. Ugyanezen rendszabály állítólag Modenában is életbe fog léptetni. — A Bologna s Florenz közt járó gyorskocsi jan. 21—22kei éjszakán kirabolttván, a megtámadók tetemes pénzüszsége, melly egy florenzi bankárháza szolt, vittek el.

TÖRÖKORSZÁG. A porta és francia kormány közt a tuniszi bey iránt Párizsban mutatott bánásmód miatt keletkezett meghasonlás komoly jellemű kezd lenni. Kétségtelenül az innen Anglia és Franciaország közt támadott egyenlenség nem maradt hatástalan a porta irányában, melly a neki Afrika éjszaknyugatát illetőleg fenmaradt felsőség árnyékát még nem szeretné elszalasztani egészen, s melly még jól emlékezik, miszerint a nagyuri fenhatóság Egyptus és Szýriában 1840. előtt ép úgy félreisméretett s megvetetett, Európa fegyveres közbejárultával mindazáltal ismét helyre állított. Hasonló conjuncturák, mellyeket a porta az európai kérdések jelen bonyodalmasában látni vél, könnyen hasonló reményt is gerjeszhetnek e pillanatban s azon lehetőséget, miszerint a dolgok Éjszakafríkában egy, Törökországra kevesebb kétes változásra juthatnak. Bourqueney ur dec. 22kei jegyzékére, melly igazolását foglalja magában a tuniszi bey iránt Párizsban bizonyított kitüntetéseknek, a porta jan. 7kén válaszolt. Ebben Bourqueney urnak tudomására adatott, mikép Ali effendi miniszter Párizsban megbízatást nyert egy hivatalos ovásnak ama tény ellen benyújtására, melly a török kormánylat függetlenségét kérdésbe vehetné, vagy felsőség jogait Tunisz tartományra s az annak igazgatását kezelő beyekre nézve kétségbe vonhatná. Mindjárt más nap (8.) Bourqueney ur a török kormányhoz új választ intézett, s ehhez egy jegyzéket esatolt, mellyben a tuniszi beynek Párizsban a francia kabinet részéről jutott kitüntetések sorolattak elő — közlésül a nagyuri kabinettel. Ezen iromány kelte dec. 12kére esik. Bourqueney ur jegyzékét majdnem parancsoló hangon rekeszti be, kivánván, miszerint a porta minden további magyarázásától a francia udvar által követett bánásmódnak elállván, a dolgot épen úgy tekintse, miként azt Guizot ur adta elő s felvilágosította. A porta ezen tartalom, de méginkább a francia követ hangmodorától sértve érezvén magát, Wellesley urhoz fordult, s ezt főleg arra figyelmezteté, miszerint a tuniszi bey nyilván függetlenség után iparkodik, Párizsban önálló fejedelmül mutatkozik, s ehhez illő bánásmódot tapasztalt a francia kormány részéről; miután a bey, ki utjárt a brit fővárosba is folytatni akarta, tovább utazását abba hagyta, előre tudósítván, mikép ott csak mint a porta hűbérnöke fogadtatik. A porta e francia jegyzéket, a benne használt szólásmód miatt vissza szándékszik küldeni, s ez iránt az angol követ véleményét s tanácsát kéri. Wellesley eleinte megengedni látszik benne, később azonban nem támasztott egy ollyatén lépést, melly majd tovább vezetne, mintsem maga a porta ohajtaná. Ennél fogva s török kormánytól valószínűleg további czáfolat várható, melly magában véve, s összefüggésben a Párizsban közbevetendő ovással az ügyet még bevégeztlenül fogja tartani.

ELEGYHIREK. Rouenben (Franciaország) is jan. 26kán a köz kórházban, számos orvos jelenlétében tettek sebész műtétnél egy kísérletet a kénégény nyel. Egy 8 éves leánya lába vala elvágatandó, mi tökéletes érzéklenséggel történt, noha ezen állapot csak többrendű sikertelen kísérlet után következett be. Párizsban a kénégény áruulás most bizonyos rendőri formásoknak van alávetve.

Az ismértes gróf Leon, Napoleon természetes fia, ki jelenleg igen szűk állapotban van s egy eszázári atyjához hálás emlékekkel ragaszkodó öreg tábornoknál által tartatik ki, pert vezet saját anyja ellen, kit is már a törvényszék 4000 franknyi előleges kitartásra ítelt.

A National dec. 18kán lefoglaltatott. Hosszabb idő óta ez ismét az első sajtóper s ennél fogva mind a párizsi hírlapirodalomban, mind a követkamrában, mellynek tanácskozási termét már is számosan látogatják, nagy figyelmet gerjesztett.

Gemenos városkában dec. 12kei éjjel két földrengési lökötést éreztek, mik némi kárt is okoztak. — Bayonneban dec. 13kán este, míg a hó sűrű pelyhekben esett, egyszersmind villámütött a színházba, órhajóba s egy az Adour partján fekvő kis lakba.

Olozaga, egykori spanyol miniszterelnök, mint szökény előbb Párizsban tartózkodék, hol a spanyol követ egy Madridba szóló utlevél látta moztását megtagadta tőle. Mikép fogják a dolgot kiegyenlíteni a spanyol cortesben, ha t. i. a többség csakugyan elfogadja s helybenhagyja Olozaga követté választását, mellyel az legujabban meg-tiszteltetett?

Dec. 21. s 22kén Londonban a karácsoni kir. ajándékok évenkénti s étosztatása ment véghez mintegy ezer szegény s elaggott személy között; a könyörgök tolongása ez alkalommal sokkal nagyobb volt mint egyébkor, s e miatt minden egyes személyre csak öt shilling juthatott.

Mendizabal s más exaltadók, kiknek a Spanyolországba visszatérés megengedtetett, számüzetési helyéről hazai tűzhelyekhez tértek. Spanyolországban az idén hozzászűtő tél s hideg uralkodik; mindenütt jég és magas hó látható s e mellett számos szerencsétlenség történik főleg a hegységben s országotokon.

A római kath. egyház most Angliában 622 templomot s kápolnát, 11 tanodát, 42 férfi s nőkolostort és 818 tétit számlál. A római közlekedés élénkebb mint valaha. —

IX. Pius 259ik a pápák sorában. A bibornokgyülekezet 60 tagot számlál, kik közül a mostani pápa csak ketőt nevezett. Legutóbbi számítás szerint Róma mostani lakossága 177,971 lélekre megy. 1813ban csak 117,881 lakost számlált, 32 év alatt tehát 60,089 lélekkel szaporodott. —

14ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

† Német, angol és francia nevelőnői ajánlkozás.

Egy kisaszszony, ki miután nevelő vala több főnemességű családnál, mellyektől a legszebb ajánló bizonyítványokkal bir s most Budán telepedett meg, tisztelettel figyelmezteti a fővárosi családi anyákat, miszerint ő kész oktatást adni kisaszszonyainak mind a franczia mind angol nyelvtanból, továbbá akár német, akár francia, akár angol nyelven adni leckéket a Világ közönséges s M.ország különös történeteiből és földleírásaiból ugyszint a természet (Physikából) is, saját szállásaikon. Ohajtaná egyszersmind egy vagy két növendék kisaszszonyt szállás s tartás végett magához fogadni illő jutányos díj mellett.

Körülményesb értesítést adand szóbeli vagy bérmentes levélbeli tudakozásra e lakpok szerkesztő hivatala. 3—3

Arlejtési hirdetvény.

Folyó 1847ik évi január 13kán 2361d. szám alatt kelt kegyes kir. kincstári rendelet következtében, Pesten a ferencziek téren létező kir. főtvérnyészéki épületnél szükséges kijavítások iránt, a nagyméltóságú magy. kir. udvari kincstár kegyes jóváhagyásának fontartása mellett az ország kir. építési főigazgatóság épületében, f. e. martius 1jén délelőtti 9 órakor arlejtés fog tartatni.

Ezen építkezésnél: a kőműves munka és anyagok	496 ft 48 kr.
ácsmunka és anyagok	131 ft 1 1/4 kr
asztalos munka	436 ft 8 2/4 kr
lakatos munka	98 ft 5 1/4 kr
üveges munka	137 ft 3 3/4 kr

befestő munka	158 ft 58 kr
fazekas dtto	198 ft — kr
szobafestő dtto	366 ft — kr

Összesen 2,023 ft 28 3/4 kr pengő pénzben van kiszámítva.

Az illető műmesterek és építési anyagszállítók tehát ezennel felszólittatnak: száztóli tiz bantpénzzel ellátva a fönjelet tudomásul tétetik: hogy semmiféle későbbi ajánlatok el nem fogadtatnak.

Az ezen építkezésre vonatkozó tervek és költségvetés, a kir. építési főigazgatóság épületében a szokott hivatalos órákban az arlejtés ha árnappja előtt is, megtekinthetők.

A kir. építési főigazgatóság által Budán, február 11kén 1847. 2—3

Fölvívás a gyáralapító részvénytársasági tizesrészevények 8dik részletének befizetésére és a befizetett egyéb osztályu ideiglenes részvények fölcserelésére.

A t. cz. részvényesek tisztelettel fölszólittatnak, hogy illető tizesrészevényeik nyolczadik 12 1/2 petes részletét folyó 1847ik évi martius 1től bezárólag 15kig az alap-

szabályok 11. §a értelmében befizetni, és a tizedrészevények s egész részvények tulajdonosi a már befizetett ideiglenes részvényjegyeit eredeti részvényekkel minél előbb fölcserélni sziveskedjenek a társaság-pénztárnál (Széclutza gróf Pejacssevich ház sz. 251. 2ik emelet); a befizetések azonkivül a vidéki ügynökségeknél is megtörténhetnek.

Pest, 1847. februárban. A gyáralapító-társaság igazgatósága. 3—3

Haszonbérlet.

A főméltóságú magy. kir. udvari kincst. rendeléséből a megürültváci püspökség részéről ezennel közhírré tétetik: hogy Naszály hegyben Vác mellett helyeztetett jelenleg báró Sina György ur által birt 3dik szám alatti kőbánya, melly iránt a haszonbéri szerződés f. évi martius 31én szünendik meg, ugyan f. évi april 15ő napjától számítandó három egymás után következő esztendőre folyó évi február 20án délelőtti Vácson az ura l. igazgatói épületben levő urad. irodában, felsőbb jóváhagyás

fontartása mellett tartandó újabb árverés útján ujonnan bérbeandó lesz.

Minél fogva bérteni kívánók, a följebb kitétt helyre s időre délelőtti 10 órára a szokott száztól számítandó tiz kamatos bantpénzzel s biztosítékul lekötendő értékeiről szóló hiteles bizonyítványokkal ellátva, azon megjegyzéssel hivatnak meg: hogy a bérfeltételek az urad. igazgatói hivatalnál árverés előtt is bármikor megtekinthetők; és hogy a megígért árak s bantpénzek is kész ezüst pénzben lesznek leteendők. — Kelt Vácson február 3dikán 1847. 2—3

Hirdetés.

Folyó 1847dik évi február hó 3dikán kelt 4605d. számú magas k. kincstári rendelet következtében, a buda-pesti kir. épületeknél 1847d. évben forduló asztalos munkák hiányainak kiigazítása s helyrehozása iránt 1847dik évi február 19dik napján az országos kir. építési főigazgatóság hivatalában történendő áresökentésre, minden asztalos mesterek, az építési-munkáért a megkivántató 50 peng. ft., bantpénz-

zel ellátva megjelenni azon észrevétellel felszólittatnak, hogy a szóbeli arlejtésen kívül írásbeli ajánlatok is olly módon elfogadandók, hogy ezek a szóbeli áresökentés előtt bepecsételve benyújtandók és ennek bevégezte után valamennyiek előtt felnyitandók lesznek, nenkülönb, hogy a szerződési feltételek a szokott tiszti órákban és érintett tiszti helyben az arlejtés előtt is megtekinthetők.

A m. kir. orsz. építési főigazgatóság által. Budán, febr. 9kén 1847. 3—3

A gyáralapító részvénytársaság f. é. mart. 15kén a bilanx és kormányzási rendszer végképeni megállapítása végett közgyűlést tartandó, hol? jmellyre a t. cz. részvényes tagok, az alapszabályok értelmében eleve figyelmeztetnek. Pest febr. 14én 1847. Kuthy Lajos m. k. egyesületi jegyző. 1—3